

ВІДГУК

на дисертаційну роботу Михнюка Олексія Вікторовича на тему: «**Методика розвитку рухових якостей курсантів засобами спортивного орієнтування у процесі фізичного виховання**», подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я)

Актуальність теми дисертаційної роботи. Повномасштабна війна проти російського агресора переконливо свідчить про необхідність підвищення вимог до професійної та бойової підготовки військовослужбовців Збройних Сил України. Аналізуючи дисертаційну роботу Михнюка Олексія Вікторовича, хочу зауважити, що дане дослідження не викликає сумнівів щодо актуальності, оскільки автор загострює увагу на проблемі формування психофізичної готовності курсантів вищих військових навчальних закладів до майбутньої професійно-бойової діяльності. Основою психофізичної готовності курсантів є високий рівень розвитку їх рухових якостей та сформованості військово-прикладних рухових навичок. Михнюк Олексій Вікторович справедливо стверджує, що сучасні бойові дії мають певні особливості, серед яких підступні маневри ворога і взяття особового складу Збройних Сил України в оточення та його дезорганізація шляхом влаштування засідок і «котлів», що призводить до втрат живої сили, бойової техніки та зниження ефективності виконання завдання в цілому. Враховуючи вищезазначене, найбільш ефективним засобом формування психофізичної готовності курсантів до майбутньої професійно-бойової діяльності автор небезпідставно вважає спортивне орієнтування, як один із основних сучасних і ефективних військово-прикладних видів спорту.

Зв'язок роботи з науковими планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до: Зведеного плану наукової та науково-технічної діяльності у Збройних силах України у 2017–2018 рр. на тему «Обґрунтування норм фізичного та психоемоційного навантаження військовослужбовців під час ведення бойових дій», шифр «Гармонія» (державний реєстраційний номер

0117U006287); планів науково-дослідної роботи кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту Житомирського військового інституту імені С. П. Корольова та кафедри теорії та методики фізичного виховання Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Тема дослідження відповідає паспорту спеціальності, п. 7 «Формування спеціальних знань і рухових навичок у дітей і молоді у процесі навчання фізичної культури, основ здорового способу життя». Тему дисертації затверджено на засіданні Вченої ради Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол № 6 від 29 жовтня 2015 року).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність та новизна.

Автором коректно, на високому науковому рівні, обґрунтовано методологічну і теоретичну основу дослідження, адекватно до теми роботи сформульовані висновки та рекомендації, що мають достатній ступінь обґрунтованості. Вірогідність отриманих результатів забезпечена застосуванням сучасних методів дослідження, що відповідають поставленим завданням, масштабністю проведеного дослідження, належною статистичною обробкою експериментальних даних, достатньою джерельною базою, а також позитивним ефектом впровадження результатів у практику роботи вищих військових навчальних закладів.

Отримані дані коректно опрацьовані, глибоко проаналізовані та повністю викладені в опублікованих працях. Дисертаційна робота написана грамотно, з дотриманням наукової термінології, із застосуванням логічних переходів від одного розділу до іншого. Рецензоване дослідження може бути кваліфіковане як вагомий внесок у сучасну педагогіку в контексті модернізації фізичного виховання курсантів вищих військових навчальних закладів.

Стиль і мова дисертації. Дисертація написана літературною українською мовою в науковому стилі, з використанням відповідної термінології.

Наукова новизна отриманих даних полягає у тому, що:

- вперше теоретично обґрунтовано та розроблено методику розвитку рухових якостей та формування військово-прикладних навичок курсантів засобами спортивного орієнтування у процесі фізичного виховання, сутність якої полягає у завчасному розвитку рухових якостей та формуванні військово-прикладних навичок у курсантів в орієнтуванні на місцевості та навичок швидкого прийняття виважених рішень на тлі граничних психофізичних навантажень шляхом раціонального комбінування засобів спортивного орієнтування та спеціальної фізичної підготовки (вправ військово-прикладного характеру); обґрунтовано компоненти оцінювання психофізичної готовності курсантів до майбутньої професійно-бойової діяльності під час занять спортивним орієнтуванням у процесі фізичного виховання у ВВНЗ (психопізнавальний, ціннісно-мотиваційний, теоретичний, практичний та військово-прикладний);

- удосконалено: процес розвитку рухових якостей та формування військово-прикладних навичок курсантів ВВНЗ засобами військово-прикладних видів спорту;

- подальшого розвитку набули питання мотивації, покращання показників фізичного стану, здоров'я та психічних пізнавальних процесів і розумової працездатності курсантів ВВНЗ у процесі занять військово-прикладними видами спорту.

Практичне значення отриманих результатів полягає у розробці методики розвитку рухових якостей та формування військово-прикладних навичок курсантів засобами спортивного орієнтування у процесі фізичного виховання, а також компонентів оцінювання психофізичної готовності курсантів до майбутньої професійно-бойової діяльності під час занять спортивним орієнтуванням. Ефективність розробленої методики та компонентів оцінювання фізичної готовності курсантів підтверджена у результаті їх впровадження в освітній процес Житомирського військового інституту імені С. П. Корольова, Національної академії внутрішніх справ, Військового

інституту танкових військ Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут».

Основні теоретичні і методичні положення, а також практичні результати проведеного дослідження можуть бути використані під час розроблення програм, робочих програм та викладання навчальних дисциплін, де готують фахівців різних військових спеціальностей: «Фізичне виховання, спеціальна фізична підготовка», «Бойова система виживання воїна»; під час організації спортивно-масової роботи та у роботі спортивної секції зі спортивного орієнтування. Розроблена методика може бути адаптованою до освітнього процесу з фізичного виховання курсантів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання.

Повнота викладу наукових положень, висновків та рекомендацій здобувача в опублікованих працях. Результати дослідження Михнюка О. В. відображено у 20 публікаціях, серед яких: 1 навчально-методичний посібник (виконаний у співавторстві); 1 стаття у міжнародному виданні, що входять до наукометричної бази «Web of Science»; 6 статей у наукових фахових виданнях України; 12 публікацій апробаційного характеру; 8 публікацій виконано одноосібно.

Структура та обсяг роботи. Робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (328 найменувань, з них іноземними мовами – 37) та додатків (на 89 сторінках). Загальний обсяг дисертації – 313 сторінок, з яких 178 сторінок основного тексту. У роботі містяться 46 таблиць та 27 рисунків.

У вступі обґрунтовано актуальність проблеми, з'ясовано ступінь її наукового розроблення, зв'язок із науковими планами; визначено мету, завдання, об'єкт і предмет, описано методи дослідження, наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, апробацію, подано структуру та обсяг дисертації.

У першому розділі «Теоретико-методичні основи розвитку рухових якостей та формування військово-прикладних навичок курсантів засобами

спортивного орієнтування у процесі фізичного виховання» розкрито вимоги сучасної бойової діяльності до розвитку рухових якостей та сформованості військово-прикладних навичок військовослужбовців ЗС України у орієнтуванні на місцевості; охарактеризовано роль та значення військово-прикладних видів спорту у забезпеченні професійно-бойової діяльності військовослужбовців ЗС України; розкрито теоретико-методичні основи спортивного орієнтування як засобу розвитку рухових якостей та формування військово-прикладних навичок у курсантів; показано місце спортивного орієнтування у системі фізичного виховання курсантів.

У другому розділі «Науково-теоретичне обґрунтування методики розвитку рухових якостей курсантів засобами спортивного орієнтування у процесі фізичного виховання» розкрито методи та організацію наукового дослідження; представлено результати дослідження мотиваційно-ціннісного ставлення курсантів до занять спортивним орієнтуванням у процесі фізичного виховання; наведено результати аналізу розвитку рухових якостей та сформованості військово-прикладних навичок курсантів у процесі занять спортивним орієнтуванням; охарактеризовано показники фізичного стану та здоров'я курсантів у процесі занять спортивним орієнтуванням; досліджено динаміку психічних пізнавальних процесів та розумової працездатності курсантів у процесі занять спортивним орієнтуванням; обґрунтовано методику розвитку рухових якостей курсантів засобами спортивного орієнтування у процесі фізичного виховання.

У третьому розділі «Перевірка ефективності методики розвитку рухових якостей курсантів засобами спортивного орієнтування у процесі фізичного виховання» обґрунтовано компоненти психофізичної готовності курсантів до майбутньої професійно-бойової діяльності у процесі занять спортивним орієнтуванням та представлено результати дослідження ефективності розробленої методики.

У цілому дисертація свідчить про високий рівень наукової підготовки дисертанта, досконале володіння методикою дослідження, творчий підхід до

вирішення проблеми, що дозволило обґрунтувати актуальність та з'ясувати стан наукової розробки теми, а також розв'язати основні дослідницькі завдання. Структура й обсяг основного тексту та загальне оформлення роботи відповідають необхідним вимогам до кандидатських дисертацій. Реферат відповідає змісту дисертації, достатньо повно відображає основні положення й результати дослідження, оформлений відповідно до сучасних вимог.

Недоліки роботи, зауваження та дискусійні питання. Незважаючи на позитивне сприйняття дисертаційної роботи, варто торкнутися дискусійних питань та підкреслити деякі зауваження:

1. У першому розділі бажано було б більш широко розкрити особливості застосування спортивного орієнтування у збройних силах країн НАТО з метою підготовки курсантів до майбутньої професійної діяльності. А також розширити досвід армій провідних країн світу щодо дій військовослужбовців під час попадання у ворожі засідки і «котли».

2. У підрозділі 2.1 представлено занадто багато методик для оцінювання морфо-функціонального стану здоров'я курсантів, однак у назві роботи і меті акцентується увага на рухових якостях курсантів.

3. У підрозділу 2.3 бажано було б представити рівні значущості для полегшення сприйняття інформації про наявність достовірної різниці між досліджуваними показниками.

4. Вважаємо за доцільне винесення частини рисунків із розділів 2 і 3 у додатки, так як вони у більшості дублюють вже наявну інформацію, представлену у таблицях.

5. Вважаємо, що дослідження взаємозв'язку між показниками розвитку рухових якостей, військово-прикладними навичками та психічними пізнавальними процесами курсантів значно підсилило б практичне значення роботи.

6. У тексті роботи зустрічаються орфографічні помилки, неоднакові лапки; не всі скорочення, які зустрічаються у тексті роботи і додатках, винесено у список умовних позначень; літерами Е, И додатки бажано не позначати.

Висловлені зауваження не мають вирішального значення і не знижують високої теоретичної і практичної цінності проведеного дослідження.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Таким чином, все вищевикладене дозволяє вважати, що за актуальністю, обсягом, методологічним і методичним рівнем, новизною і практичною значущістю одержаних результатів дисертаційна робота за темою: «Методика розвитку рухових якостей курсантів засобами спортивного орієнтування у процесі фізичного виховання», подана до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук є самостійною, завершеною науковою роботою, яка відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів» затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 року № 567 (зі змінами), а її автор Михнюк Олексій Вікторович заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я).

Офіційний опонент

професор кафедри педагогіки, психології

і методики фізичного виховання

Національного університету «Чернігівський колегіум»

імені Т. Г. Шевченка

дійсний член (академік) НАПН України,

доктор педагогічних наук, професор

Микола НОСКО

Підпис *Микола Носко*
ЗАСВІДЧУЮ
Начальник відділу кадрів
Національного університету
«Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка *Микола Носко*